

Przedmiotowy System Oceniania- Wiedza o Społeczeństwie, zakres rozszerzony (PSP)

W wyniku realizacji programu nauczania wiedzy o społeczeństwie uczeń powinien wykazać się umiejętnościami, które wynikają z praktycznego zastosowania wiadomości przyswojonych na lekcjach tego przedmiotu. Punktem odniesienia do opracowania szczegółowych osiągnięć ucznia są **treści programu**.

Uczeń:

- **wykorzystuje** wcześniej nabytą wiedzę w nowych sytuacjach poznawczych
- **wyszukuje i selekcjonuje** źródła
- **hierarchizuje** fakty i **porządkuje** informacje
- **dostrzega** przydatność poszczególnych zagadnień w codziennym życiu człowieka
- **wyjaśnia** pojęcia i terminy na podstawie informacji zamieszczonych w tekście
- **korzysta** ze słowników, leksykonów, map, wykresów, diagramów i zestawień statystycznych (w tym z wyników badań opinii publicznej)
- **rozwija** umiejętności komunikacji i współdziałania
- **pozyskuje, gromadzi, porządkuje** informacje o życiu społecznym i publicznym
- **wyjaśnia i analizuje** prawidłowości życia społecznego oraz wybrane współczesne procesy społeczne
- **wyjaśnia** specyfikę praw i wolności człowieka oraz podstawowe mechanizmy ich ochrony
- **wyszukuje** argumenty za lub przeciw określonej tezie
- **porównuje** informacje zamieszczone w podręczniku i w innych źródłach
- **rozdziela** fakty od opinii
- **analizuje i prezentuje** informacje o życiu społecznym i publicznym
- **wykorzystuje** w pracy technologię informacyjno-komunikacyjną
- **korzysta** ze stron internetowych instytucji publicznych, samorządowych, organów władzy publicznej, organizacji społecznych i instytucji międzynarodowych
- **pozyskuje** informacje w toku wycieczki edukacyjnej (w tym wirtualnej, wykorzystując dedykowane aplikacje) do wybranych instytucji: urzędu marszałkowskiego, parlamentu, sądu
- **wyszukuje** informacje o organizacjach pozarządowych i organizacjach pożytku publicznego
- **rozpoznaje** tendencyjność źródeł i korzysta tylko z tych rzetelnych
- samodzielnie **dociera** do informacji, **dokonuje** ich selekcji, syntezy oraz wartościowania
- **integruje** informacje pochodzące z różnych źródeł
- **formułuje** sądy, **rozpoznaje** różne punkty widzenia
- samodzielnie **wnioskuje i analizuje** informacje o życiu społecznym i publicznym
- **charakteryzuje** zasady i formy demokracji oraz **wyjaśnia** konsekwencje łamania tych zasad
- **rozpoznaje** przejawy rasizmu, szowinizmu, antysemityzmu, ksenofobii i homofobii
- **wykorzystuje** swą wiedzę do interpretacji wydarzeń życia społecznego, w tym politycznego
- **przedstawia** podstawowe kwestie dotyczące stosunków międzynarodowych
- **analizuje** kwestię godności ludzkiej i **przedstawia** prawa, które jej przysługują
- **ocenia** własne decyzje i działania w życiu społecznym i politycznym
- **rozpoznaje** przypadki łamania praw człowieka
- **diagnozuje** problemy społeczno-polityczne na poziomie lokalnym, państwowym, europejskim i globalnym

- **ocenia** wybrane rozwiązania tych problemów
- **analizuje** możliwość własnego wpływu na ich rozwiązanie
- **szanuje** prawa autorskie i bezpiecznie **porusza się** w cyberprzestrzeni
- krytycznie **analizuje** materiały źródłowe
- **wypowiada się** na różnych forach publicznych
- **przedstawia i uzasadnia** poglądy odmienne od innych
- **rozpoznaje** problemy w skali lokalnej, krajowej, europejskiej i globalnej
- **rozwiązuje** problemy w twórczy sposób
- **rozumie** złożoność problemów społecznych i politycznych
- **współpracuje** z innymi, **dzieli się** zadaniami i wywiązuje się z nich
- **stosuje** zasady samoorganizacji i samopomocy
- **opisuje** sposób działania władz publicznych i innych podmiotów życia publicznego
- **przedstawia** prawa i obowiązki obywatela RP
- **rozumie** znaczenie prawa i praw człowieka w codziennym życiu obywatela
- potrafi **powiązać** swoje życie z sytuacją społeczności lokalnej, Polski, Europy i świata
- **wyjaśnia** złożoność zjawisk społecznych, politycznych, ekonomicznych i kulturowych
- samodzielnie **wyciąga wnioski**
- **wyraża i uzasadnia** zdanie w wybranych sprawach w formie ustnej i pisemnej
- **ocenia** działanie instytucji demokratycznych w Polsce i na świecie
- **ocenia** rolę stowarzyszeń i organizacji obywatelskich
- **ocenia** różne formy aktywności obywateli w funkcjonowaniu współczesnej demokracji

Uczeń jest zobowiązany do aktywnego uczestnictwa w zajęciach. Każdy sprawdzian musi być zaliczony na ocenę pozytywną. Prace są zapowiadane z dwutygodniowym wyprzedzeniem, zaś po otrzymaniu oddanej pracy (również dwa tygodnie) uczeń ma prawo w czasie dwóch tygodni do jednokrotnej poprawy każdej oceny otrzymanej z pracy pisemnej. Progiem zaliczającym sprawdzian jest uzyskanie minimum 30% wszystkich poprawnych odpowiedzi. Jeżeli sprawdzian ma formę dłuższej wypowiedzi z usadnieniem swojego stanowiska, uczeń otrzymuje pisemną informację o mocnych i słabych stronach swojej pracy. Uczeń jest oceniany za wszystkie ważne osiągnięcia związane z programem, z uwzględnieniem wysiłku włożonego w realizację poszczególnych celów.

Ocenie szkolnej nie podlega stosunek ucznia do wydarzeń, zjawisk i procesów oraz jego światopogląd i przekonania.

Ocenianie odbywa się na bieżąco po zrealizowaniu materiału w kolejnych działach programu oraz na koniec semestru i roku szkolnego. Ocenianie bieżące z zajęć edukacyjnych ma na celu monitorowanie pracy ucznia oraz przekazywanie mu informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się poprzez wskazanie, co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć.

Przedmiotem oceny są:

- **wypowiedzi ustne** na określony temat, referaty, udział w dyskusji;
- **sprawdziany** różnego typu (np. testy, wypracowania, kartkówki, sprawdzian wiadomości z semestru);

- **prace domowe** (portfolio, wypracowanie, opracowanie stron WWW, plakaty, plansze, makiety, wywiady, plany wycieczki, spotkania itp.);
- **systematyczne prowadzenie zeszytu przedmiotowego;**
- **aktywny udział w zajęciach**, w tym również pozalekcyjnych (konkursy, sesje popularnonaukowe, debaty, projekty itp.);
- **udział w przedsięwzięciach prospołecznych** (np. wolontariacie).

Skala ocen:

- oceny semestralne i na koniec roku są zgodne ze skalą cyfrową 1–6,
 - oceny bieżące są zgodne z przyjętą skalą, ale dopuszcza się stosowanie „+” lub „-” za aktywność na lekcji, uzupełnianie informacji innych osób, brak zeszytu, nie wykonanie części poleconej pracy.
- Otrzymanie pięciu "+" oznacza ocenę bardzo dobry, zaś czterech "-" niedostateczny.

Kryteria ocen z wiedzy o społeczeństwie

Poziom wymagań koniecznych na ocenę dopuszczającą

Uczeń:

- częściowo rozumie polecenia nauczyciela,
- dysponuje niepełną wiedzą określoną w programie,
- potrafi z pomocą nauczyciela nazywać i klasyfikować poznane pojęcia, zjawiska, procesy, postacie życia publicznego, podstawowe dokumenty,
- wykonuje samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela proste ćwiczenia i polecenia,
- potrafi z pomocą nauczyciela przedstawić wyniki własnej pracy w formie ustnej i pisemnej,
- prowadzi zeszyt przedmiotowy.

Poziom wymagań na ocenę dostateczną

Uczeń:

- dysponuje podstawową wiedzą określoną w programie,
- rozumie polecenia i instrukcje,
- samodzielnie i poprawnie wykonuje proste zadania,
- potrafi odnaleźć podstawowe informacje zawarte w różnego rodzaju źródłach,
- dokonuje selekcji i porównania poznanych zjawisk,
- umie wykorzystać zdobytą wiedzę w praktyce,
- aktywnie uczestniczy w pracach zespołowych,
- potrafi wypełnić formularz, napisać podanie, CV,
- przedstawia wyniki własnej pracy w formie ustnej i pisemnej,
- systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy.

Poziom wymagań na ocenę dobrą

Uczeń:

- dysponuje wiedzą w zakresie podstawy programowej,
- dokonuje interpretacji danych zawartych w różnorodnych źródłach, wykorzystuje je do rozwiązania problemu,
- potrafi w sposób spójny i poprawny zaprezentować omawianą na lekcjach problematykę,
- opracowuje program przedsięwzięcia,
- potrafi formułować i uogólniać wnioski,
- aktywnie uczestniczy w zajęciach lekcyjnych,
- formułuje na forum publicznym własne stanowisko i potrafi je uzasadnić,
- poprawnie wykorzystuje zdobytą wiedzę w praktyce,
- wykazuje zainteresowanie tematyką zajęć, starannie prowadzi zeszyt przedmiotowy.

Poziom wymagań na ocenę bardzo dobrą

Uczeń:

- dysponuje pełną wiedzą w zakresie programu szkolnego i potrafi wykorzystywać ją w różnych sytuacjach,
- umie samodzielnie poszukiwać informacji i dokonywać ich selekcji oraz hierarchizowania,
- potrafi dokonywać analizy i interpretacji różnych wydarzeń oraz uzasadnić własny sposób oceny,
- dokonuje właściwej interpretacji nowych zjawisk,
- przeprowadza wywiady,
- w sposób twórczy rozwiązuje problemy,
- potrafi kierować pracą zespołu,
- dokumentuje efekty działań,
- potrafi zorganizować debatę publiczną i ją podsumować,
- podejmuje skuteczne działania w instytucjach życia publicznego,
- uczestniczy i osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych,
- wykonuje zadania indywidualne, systematycznie wykorzystując dodatkową literaturę,
- ocenia otaczającą rzeczywistość społeczno-polityczną zgodnie z przyjętymi kryteriami wartości.

Poziom wymagań na ocenę celującą

Uczeń:

- dysponuje pełną wiedzą z podstawy programowej,
- wykazuje się opanowaniem wszystkich umiejętności określonych w podstawie programowej,
- współpracuje z nauczycielem, rozwija własne zainteresowania,
- wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem i dysponuje pogłębioną wiedzą o zjawiskach i procesach społecznych,
- chętnie podejmuje się zadań dodatkowych,
- wykazuje się aktywnością i inicjatywą o charakterze obywatelskim w szkole i poza nią,
- przedstawia wyniki samodzielnej pracy przygotowanej z wykorzystaniem warsztatu naukowego,
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych,
- realizuje projekty edukacyjne,
- prezentuje raport z własnego działania i grupy,
- prezentuje swoje dokonania w klasie lub na lekcjach otwartych w formie: odczytu, wykładu, prelekcji czy debaty.

Nauczyciel zastrzega sobie możliwość ewaluacji PSO, po wcześniejszym poinformowaniu uczniów i rodziców, jak również dokonanie zmian w przypadku przejścia szkoły na nauczanie zdalne.

